

Оперативне смернице за примену Конвенције о заштити нематеријалног културног наслеђа

Усвојене на другој седници Генералне скупштине држава потписница Конвенције (Париз, 16-19. јуна 2008), допуњене на трећој седници (Париз, 22-24. јуна 2010) и четвртој седници (Париз, 4-8. јуна 2012)¹

Поглавље I Заштита нематеријалног културног наслеђа на међународном плану, сарадња и међународна подршка

- I.1 Критеријуми за упис на Листу нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите
- I.2 Критеријуми за упис у Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа
- I.3 Критеријуми за избор програма, пројеката и активности који најбоље одражавају принципе и циљеве Конвенције
- I.4 Оправданост и критеријуми за избор захтева за међународну подршку
- I.5 Мултинационални захтеви
- I.6 Подношење захтева
- I.7 Разматрање захтева
- I.8 Номинације за Листу хитне заштите које захтевају изузетно хитну обраду
- I.9 Евалуација захтева од стране Одбора
- I.10 Пребацивање елемената са једне листе на другу
- I.11 Брисање елемената са листе
- I.12 Промена имена уписаног елемента
- I.13 Изабрани програми, пројекти и активности који најбоље одражавају принципе и циљеве Конвенције
- I.14 Међународна подршка
- I.15 Распоред – преглед процедура
- I.16 Укључивање добара проглашених за “Ремек-дела усменог и нематеријалног наслеђа човечанства” у Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства

Поглавље II Фонд за нематеријално културно наслеђе

- II.1 Смернице за коришћење средстава Фонда
- II.2 Начини увећавања средстава у Фонду за нематеријално културно наслеђе
 - II.2.1 Донатори
 - II.2.2 Услови
 - II.2.3 Повластице за донаторе

¹ Оперативне смернице за примену Конвенције о заштити нематеријалног културног наслеђа периодично се ревидирају с циљем усклађивања са резолуцијама Генералне скупштине држава потписница Конвенције. Молимо да утврдите користите ли најновију верзију Оперативних смерница провером на веб-сајту УНЕСКО-а, www.unesco.org/culture/ich/en/directives

Поглавље III Учешће у примени Конвенције

III.1 Учешће заједница, група и, у релевантним случајевима, појединаца, као и експерата, стручних центара и истраживачких института

III.2 Невладине организације и Конвенција

III.2.1 Учешће невладиних организација на националном нивоу

III.2.2 Учешће акредитованих невладиних организација

Поглавље IV Подизање свести о нематеријалном културном наслеђу и употреба заштитног знака Конвенције о заштити нематеријалног културног наслеђа

IV.1 Подизање свести о нематеријалном културном наслеђу

IV.1.1 Опште одредбе

IV.1.2 Локални и национални ниво

IV.1.3 Међународни ниво

IV.2 Употреба заштитног знака Конвенције о заштити нематеријалног културног наслеђа

IV.2.1 Дефиниција

IV.2.2 Правила о употреби УНЕСКО-овог логотипа, односно заштитног знака Конвенције

IV.2.3 Право на употребу

IV.2.4 Одобравање употребе

IV.2.5 Критеријуми и услови за употребу заштитног знака у покровитељске сврхе

IV.2.6 Комерцијална употреба и уговорни аранжмани

IV.2.7 Графички стандарди

IV.2.8 Заштита

Поглавље V Извештавање Одбора

V.1 Извештаји држава потписница о примени Конвенције

V.2 Извештаји држава потписница о добрима уписаним у Листу нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите

V.3 Пријем и обрада извештаја

V.4 Извештаји држава које нису потписале Конвенцију о елементима уписаним у Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства

СКРАЋЕНИЦЕ

Одбор	Међувладин Одбор за заштиту нематеријалног културног наслеђа
Конвенција	Конвенција о заштити нематеријалног културног наслеђа
Генерални директор	Генерални директор УНЕСКО-а
Фонд	Фонд за нематеријално културно наслеђе
Генерална скупштина	Генерална скупштина држава потписница Конвенције
ИЧН	Intangible Cultural Heritage (Нематеријално културно наслеђе)
Ремек-дела	Ремек-дела усменог и нематеријалног културног наслеђа
Репрезентативна листа	Репрезентативна листа нематеријалног културног наслеђа човечанства
Држава потписница	Држава потписница Конвенције о заштити нематеријалног културног наслеђа
УНЕСКО	Организација Уједињених нација за образовање, науку и културу
Листа хитне заштите	Листа нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите

ПОГЛАВЉЕ I

ЗАШТИТА НЕМАТЕРИЈАЛНОГ КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА НА МЕЂУНАРОДНОМ ПЛАНУ, САРАДЊА И МЕЂУНАРОДНА ПОДРШКА

I.1 Критеријуми за упис у Листу нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите

1. У досијеима за номинацију, држава потписница/државе потписнице подносиоци захтева дужне су да покажу да елемент предложен за упис у Листу хитне заштите испуњава све доле наведене критеријуме:

U.1 Елемент представља нематеријално културно наслеђе по дефиницији из члана 2 Конвенције

U.2 (а) Елемент захтева хитну заштиту јер је његов опстанак угрожен упркос напорима заједнице, групе или, у релевантним случајевима, појединаца и државе потписнице/држава потписница које захтев подносе; или

(б) Елемент захтева изузетно хитну заштиту јер је угрожен на такав начин да без хитне заштите његов опстанак не би био могућ.

U.3 Утврђене су мере заштите које треба да омогуће заједници, групи, и, у релевантним случајевима, појединцима да наставе са практиковањем и преносом елемента нематеријалног културног наслеђа.

U.4 Елемент се номинује у складу са најширим могућим учешћем заједнице, групе, или, у релевантним случајевима, појединаца уз њихову слободну, претходну и информисану сагласност.

U.5 Елемент је укључен у инвентар нематеријалног културног наслеђа на територији/територијама државе/држава потписница које захтев подносе, у складу са одредбама чланова 11 и 12 Конвенције.

U.6 У случајевима изузетне хитности, држава потписница/државе потписнице су благовремено и у потпуности консултоване у вези са уписом елемента у складу са чланом 17.3 Конвенције.

I.2 Критеријуми за упис у Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства

2. У досијеима за номинацију, држава потписница/државе потписнице подносиоци захтева дужне су да покажу да елемент предложен за упис у Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства испуњава све доле наведене критеријуме:

- R.1** Елемент представља нематеријално културно наслеђе по дефиницији из члана 2 Конвенције.
- R.2** Упис елемента допринеће јачању присутности и свести о значају нематеријалног културног наслеђа и подстицању дијалога, одражавајући на тај начин културни диверзитет у свету и сведочећи о људској креативности.
- R.3** Одређене су мере заштите које могу да заштите и промовишу елемент.
- R.4** Елемент се номинује у складу са најширим могућим учешћем заједнице, групе, или, у релевантним случајевима, појединаца уз њихову слободну, претходну и информисану сагласност.
- R.5** Елемент је укључен у инвентар нематеријалног културног наслеђа на територији/територијама државе/држава потписница које захтев подносе, у складу са одредбама чланова 11 и 12 Конвенције.

I.3 Критеријуми за избор програма, пројеката и активности које најбоље одражавају принципе и циљеве Конвенције

3. Државе потписнице се подстичу да Одбору за избор и промоцију предложе националне, подрегионалне или регионалне програме, пројекте и активности за заштиту нематеријалног културног наслеђа који најбоље одражавају принципе и циљеве Конвенције.
4. Одбор на свакој седници може да отворено позове на подношење предлога које карактерише међународна сарадња, као што је наведено у члану 19 Конвенције, и/или који су усредсређени на специфичне аспекте приоритетне заштите.
5. Такви програми, пројекти и активности могу бити завршени, или још увек у току, у време њиховог подношења Одбору за избор и промоцију.
6. При избору и промоцији програма, пројеката и активности заштите, Одбор ће посебну пажњу усмерити на потребе земаља у развоју и на принцип подједнаке географске заступљености, јачајући истовремено и сарадњу на релацијама Југ–Југ и Север–Југ–Југ.
7. Од предложених програма, пројеката и активности Одбор ће изабрати оне који најбоље задовољавају све доле наведене критеријуме:
 - P.1** Програм, пројекат или активност подразумева заштиту, у складу са чланом 2.3 Конвенције.

- P.2** Програм, пројекат или активност промовише координацију напора у заштити нематеријалног културног наслеђа на регионалном, подрегионалном и/или међународном плану.
- P.3** Програм, пројекат или активност одражава принципе и циљеве Конвенције.
- P.4** Програм, пројекат или активност показују ефикасан допринос одржању нематеријалног културног наслеђа које третирају.
- P.5** Програм, пројекат или активност се реализује, или је реализован уз учешће заједнице, групе, и, у релевантним случајевима, појединаца, уз њихову слободну, претходну и информисану сагласност.
- P.6** Програм, пројекат или активност могу, у зависности од случаја, да послуже као подрегионални, регионални или међународни модел за активности у вези са заштитом.
- P.7** Подносиоци захтева – држава потписница/државе потписнице, тела која спроводе, заједница, група или, у релевантним случајевима, појединци, вољни су да сарађују у ширењу најбољих пракси уколико њихов програм, пројекат или активност буду изабрани.
- P.8** Програм, пројекат или активност садрже искуства која су подложна оцени њихових резултата.
- P.9** Програм, пројекат или активност везани су првенствено за посебне потребе земаља у развоју.

I.4 Основаност и критеријуми за избор захтева за међународну подршку

8. Све државе потписнице имају право да захтевају међународну подршку. Међународна подршка која се обезбеђује државама потписницама за заштиту нематеријалног културног наслеђа јесте допуна националним напорима у вези са заштитом.
9. Одбор може да прими, размотри и одобри захтеве за било коју сврху и за било који вид међународне подршке наведене у члановима 20 и 21 Конвенције, а у зависности од расположивих средстава. Приоритет имају захтеви за међународну подршку који подразумевају:
- (а) заштиту наслеђа уписаног у Листу нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите;
 - (б) припрему инвентара у смислу члана 11 и 12 Конвенције;

(в) подршку програмима, пројектима и активностима који се спроводе на националном, подрегионалном и регионалном нивоу, а усмерени су на заштиту нематеријалног културног наслеђа;

(г) подршку у фази припреме.

10. Приликом оцењивања захтева за међународну подршку, Одбор ће имати у виду принцип подједнаке географске заступљености и посебних потреба земаља у развоју. Такође, Одбор може да узме у обзир и то да ли:

(а) захтев подразумева сарадњу на билатералном, регионалном или међународном нивоу; и/или

(б) подршка може имати „ефекат умножавања“ и може подстаћи финансијску и техничку подршку из других извора.

11. Међународна подршка описана у члановима 20 и 21 Конвенције може бити додељена на основу хитности, као што је наведено у члану 22 Конвенције (хитна подршка).

12. Одбор ће своје одлуке о додељивању помоћи базирати на следећим критеријумима:

A.1 Заједница, група и/или појединци учествовали су у припреми захтева и биће што је више могуће укључени у реализацију предложених активности, њихову евалуацију и потоње активности.

A.2 Обим захтеване подршке је одговарајући.

A.3 Предложене активности су добро замишљене и изводљиве.

A.4 Пројекат би могао да има трајне резултате.

A.5 Држава потписница као корисник одобрених средстава дели трошкове активности за које је обезбеђена међународна подршка, у границама својих могућности.

A.6 Подршка је намењена изградњи или јачању капацитета у области заштите нематеријалног културног наслеђа.

A.7 Држава потписница којој се одобравају средства је претходно финансиране активности, уколико их је било, реализовала у складу са свим прописима и условима који су важили за исте.

I.5 Мултинационални досијеи

13. Државе потписнице позивају се да заједнички подносе мултинационалне номинације за упис у Листу нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите и

Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства, у случајевима када се елемент налази на територији двеју или више држава потписница.

14. Једна или више држава потписница могу, уз сагласност свих релевантних држава потписница, да за елемент који је већ уписан предложе упис на проширеној основи. Државе потписнице заједнички подносе номинацију којом показују да елемент, на проширеној основи, задовољава све критеријуме постављене у параграфу 1 за Листу нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите и параграфу 2 за Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства. Такав захтев треба да буде поднесен у складу са утврђеним процедурама и роковима за номинације. У случају да Одбор донесе одлуку о упису елемента на основу новог досијеа за номинацију, нови упис замениће претходни. У случају да Одбор донесе одлуку о неуписивању елемента на основу новог досијеа за номинацију, претходни упис остаје неизмењен.
15. Одбор позива на подношење предлога за подрегионалне или регионалне програме, пројекте и активности, као и на оне предузете заједнички од стране држава потписница чије територије нису у географском смислу повезане. Државе потписнице могу ове предлоге да подносе појединачно или заједнички.
16. Државе потписнице могу Одбору да подносе захтеве за међународну подршку заједнички, тако што ће их предати две или више држава потписница.

I.6 Подношење захтева

17. Образац ISH-01 служи за номинацију за Листу нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите, ISH-02 за Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства, ISH-03 за предлагање програма, пројеката и активности које најбоље одражавају принципе и циљеве Конвенције.
18. Државе потписнице могу да затраже подршку у припреми и обради досијеа за номинацију за Листу нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите, као и за разраду предлога програма, пројеката и активности које најбоље одражавају принципе и циљеве Конвенције.
19. Што се тиче подршке за припрему, образац ISH-05 користи се за захтеве за помоћ у припреми номинација за упис у Листу нематеријалног културног наслеђа са потребом

хитне заштите, а образац ICH-06 за захтеве за помоћ у припреми предлога програма, пројеката или активности за избор и промоцију од стране Одбора.

20. Сви други захтеви за међународну подршку, без обзира на тражени износ, подносе се на обрасцу ICH-04.
21. Сви образци доступни су на адреси www.unesco.org/culture/ich, или на захтев упућен Секретаријату.
22. Захтеви треба да садрже само податке који се траже у обрасцима.
23. Државе потписнице као подносиоци захтева треба да укључе заједнице, групе, и, у релевантним случајевима, појединце, у процес припреме захтева.
24. Држава потписница може да повуче већ поднесени захтев у било ком тренутку пре доношења одлуке о истом од стране Одбора, и то без утицаја на њено право на коришћење међународне помоћи обухваћене Конвенцијом.

I.7 Обрада захтева

25. Обрада подразумева процењивање усаглашености номинације, предлога или захтева за међународну подршку са утврђеним критеријумима.
26. Обрада номинација за упис у Листу нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите, предлога програма, пројеката и активности које најбоље одражавају принципе и циљеве Конвенције, као и захтева за међународну помоћ у износу већем од 25.000 USD, биће спроведена од стране саветодавног тела Одбора, формираног у складу са чланом 8.3 Конвенције. Саветодавно тело даће Одбору препоруке у вези са одлучивањем. Саветодавно тело ће бити састављено од шест акредитованих невладиних организација и шест независних експерата именованих од стране Одбора, узимајући у обзир подједнаку географску заступљеност и разноврсност домена нематеријалног културног наслеђа. Мандат члана Саветодавног тела не може да траје дуже од **4** године. Сваке године, Одбор ће изменити **једну четвртину** чланства Саветодавног тела.
27. Када је реч о Листи нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите, свака обрада подразумева процену одрживости елемента, изводљивости и довољности плана заштите. Обрада, такође, подразумева процену ризика нестанка елемента због,

inter alia, непостојања начина његовог очувања и заштите, или због процеса глобализације, друштвених промена или промена у домену животне средине.

28. Саветодавни орган подноси Одбору извештај о обради захтева који укључује препоруку за упис или неуписивање номинованог елемента у Листу нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите, односно препоруку за избор или одбацивање предлога програма, пројекта или активности, или за одобрење или неодобравање захтева за међународну подршку.
29. Обрада номинација за упис у Репрезентативну листу нематеријалног наслеђа човечанства биће спроведена од стране помоћног тела Одбора, формираног у складу са процедуралним правилима. Одбор сваке године, преко свог помоћног тела, обрађује номинације за упис у Репрезентативну листу нематеријалног наслеђа човечанства, у складу са расположивим ресурсима и својим могућностима у погледу обраде номинација. Државама потписницама се сугерише да приликом подношења номинација за упис у Репрезентативну листу узму у обзир наведене факторе.
30. Помоћно тело подноси Одбору извештај о обради захтева који садржи препоруку за упис или неуписивање номинованог елемента у Репрезентативну листу, или препоруку за потраживање додатних информација од државе подносиоца захтева.
31. Секретаријат прослеђује Одбору преглед свих номинација, предлога програма, пројеката и активности и захтева за међународну подршку, укључујући закључке и извештаје о обради истих. Захтеви и извештаји о њиховој обради биће доступни за увид и државама потписницама.

1.8 Номинације за Листу нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите које захтевају изузетно хитну обраду

32. У случајевима изузетне хитности, а у складу са критеријумом U.6, канцеларија Одбора може да позове државу потписницу/државе потписнице да номинацију за Листу нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите поднесу по убрзаној процедури. Одбор ће, уз консултације са државом потписницом/државама потписницама подносиоцима захтева, обработити номинацију у што краћем року по подношењу исте, а у складу са процедуром коју ће канцеларија Одбора посебно утврдити за сваки такав случај. Случајеви изузетне хитности могу бити пријављени канцеларији Одбора од стране државе потписнице/држава потписница на чијој се територији/територијама елемент налази, од стране било које друге државе потписнице,

заједнице које се тај елемент тиче или саветодавне организације. Држава потписница/државе потписнице треба да буду благовремено обавештене.

I.9 Обрада захтева у Одбору

33. Одбор одлучује две године унапред , у складу са својим могућностима и капацитетима, о броју докумената који могу бити обрађени у наредна два циклуса. Наведени максимални број ће се односити на све документе који обухватају номинације за Листу нематеријалног културног наслеђа с потребом хитне заштите, Репрезентативну Листу нематеријалног културног наслеђа човечанства, предлоге програма, пројеката и активности који на најбољи начин одражавају принципе и задатаке Конвенције, као и молбе за Међународну помоћ веће од 25.000 долара.
34. Комитет ће настојати да испита, у складу с могућностима, барем једну предложену номинацију по држави-чланици Конвенције, дајући предност:
- а) Предлозима држава-чланица Конвенције које до сада нису имале уписане елементе, изабране најбоље примере праксе очувања нематеријалног културног наслеђа, молбе за Међународну помоћ већу од 25.000 долара и номинације за Листу нематеријалног културног наслеђа с потребом хитне заштите;
 - б) Мултинационалним предлозима, и
 - в) Предлозима из држава-чланица с најмање елемената уписаних на Листе, изабраних најбољих примера праксе очувања нематеријалног културног наслеђа или молби за Међународну помоћ већу од одобрених 25.000 долара, у поређењу с другим држава које предлажу номинације у току истог циклуса.
- У случају да се предаје неколико предлога номинација у току истог циклуса , државе-предлагачи ће назначити редослед приоритета у којем желе да њихови предлози буду разматрани. Такође, државе се позивају да дају приоритет Листи нематеријалног културног наслеђа с потребом хитне заштите.
35. Након обраде захтева, Одбор одлучује да ли ће елемент бити уписан у Листу нематеријалног културног наслеђа с потребом хитне заштите, да ли ће елемент бити уписан на Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства, или ће номинација бити упућена држави подносиоцу са захтевом да је допуни информацијама; Одбор такође одлучује да ли ће програм, пројект или активност бити изабрани као најбоља пракса очувања нематеријалног културног наслеђа, као и да ли ће бити одобрена молба за Међународну помоћ већу од 25.000 долара.

36. Номинације за Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства, које Комитет одлучи да врати држави-подносиоцу на дораду, могу поново бити достављене Комитету за разматрање у следећем циклусу, након прераде и допуна.
37. Уколико Одбор одлучи да се елемент не упише у Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства, номинација за упис истог на ову листу не може бити поново поднесена Одбору пре истека рока од четири године.

I.10 Пребацивање елемента са једне на другу Листу

38. Исти елемент не може бити истовремено уписан у Листу нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите и Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства. Држава потписница може да затражи да се један елемент пребаци са једне на другу листу. Такав захтев мора да покаже да елемент задовољава све критеријуме предвиђене за упис у листу на коју се пребацивање тражи, и мора бити поднесен у складу са утврђеним процедурама и роковима за номинације.

I.11 Брисање елемента са Листе

39. Елемент ће бити обрисан са Листе нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите када Одбор утврди, након процењивања примене плана заштите, да елемент више не испуњава један или више критеријума за упис у Листу.
40. Елемент ће бити обрисан са Репрезентативне листе нематеријалног културног наслеђа човечанства када Одбор утврди да исти више не испуњава један или више критеријума за упис на ову листу.

I.12 Промена имена уписаног елемента

41. Једна или више држава потписница могу да затраже да се име под којим је одређени елемент уписан измени. Такав захтев треба да буде поднесен Одбору најкасније три месеца пре заказане седнице.

I.13 Избор програма, пројеката и активности који најбоље одражавају принципе и циљеве Конвенције

42. Одбор ће подстицати истраживање, документовање, публикавање и ширење добрих пракси и модела који укључују међународну сарадњу у развоју мера заштите и стварању погодних услова за мере које су развиле државе потписнице током реализације изабраних програма, пројеката и активности, са или без подршке.

43. Одбор ће подстицати државе потписнице да стварају услове погодне за реализацију таквих програма, пројеката и активности.
44. Поред регистра изабраних програма, пројеката и активности, Одбор ће сачинити и учинити доступним преглед информација о коришћеним мерама и методологијама, као и о стеченим искуствима, уколико их има.
45. Одбор ће подстицати истраживања и процењивања ефикасности мера заштите садржаних у програмима, пројектима и активностима које је изабрао, и промовисаће међународну сарадњу у таквим истраживањима и процењивању.
46. На бази искустава и закључака стечених и проистеклих из ових и других програма, пројеката и активности у области заштите, Одбор ће донети упутства о најбољим праксама и сачинити препоруке о мерама за заштиту нематеријалног културног наслеђа (члан 7(b) Конвенције).

I.14 Међународна подршка

47. Захтеви за међународну помоћ до износа од 25.000 USD (искључујући захтеве за подршку у припремама) и хитни захтеви без обзира на висину износа, могу се поднети у било које време.
48. Секретаријат оцењује потпуност захтева и може да затражи информације које недостају. Секретаријат обавештава државу потписницу/државе потписнице као подносиоце захтева о могућим роковима за обраду истог.
49. Захтеве до износа од 25.000 USD, укључујући и подршку у припреми, обрађује и одобрава канцеларија Одбора.
50. Хитне захтеве за износе веће од 25.000 USD обрађује и одобрава канцеларија Одбора.
51. Захтеве за износ већи од 25.000 USD испитује саветодавни орган Одбора, у складу са горе наведеним параграфом 26, а оцењује и одобрава Одбор.
52. Одлуку о додели помоћи подносиоцу/подносиоцима захтева саопштава Секретаријат у року од две недеље након доношења одлуке. Секретаријат ће са подносиоцем/подносиоцима захтева сачинити споразум у вези са детаљима подршке.
53. Подршка ће бити подвргнута одговарајућем надзору, извештавању и евалуацији.

I.15 Временски распоред – преглед процедура

54. Фаза 1: Припрема и подношење захтева

31. март Рок за подношење захтева за подршку у припреми и разради номинација за
Година 0 упис у Листу нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите, и предлога за програме, пројекте и активности који најбоље одражавају циљеве Конвенције (члан 18).

31. март Рок у којем номинације за Листу нематеријалног културног наслеђа са
Година 1 потребом хитне заштите и Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства, као и предлози програма, пројеката и активности и захтеви за међународну подршку у износу већем од 25.000 USD морају бити запримљени у Секретаријату. Захтеви пристигли након овог датума биће обрађени у наредном циклусу.

30. јун Рок у којем ће Секретаријат прегледати захтеве, укључујући и регистрацију и
Година 1 потврду пријема. Уколико се испостави да је захтев непотпун, држава потписница позива се да захтев употпуни.

30. септембар Рок за подношење информација које недостају а неопходне су за
Година 1 употпуњавање захтева, које држава потписница треба да проследи Секретаријату. Захтеви који остану непотпуни биће враћени државама потписницама на употпуњавање за наредни циклус.

55. Фаза 2: Обрада

децембар године 1 Обрада захтева од стране саветодавног или помоћног тела.

до маја године 2

април-јун Састанци саветодавног тела или пододбора у циљу коначне обраде захтева.
Година 2

четири Секретаријат прослеђује извештаје о обради захтева члановима Одбора.
недеље до Захтеви и извештаји о обради биће на интернету доступни на увид
седнице Одбора државама потписницама.

56. Фаза 3 Евалуација

новембар Одбор врши процену номинација, предлога и захтева и доноси одлуке
Година 2

I.16 Укључивање добара проглашених за “Ремек-дела усменог и нематеријалног културног наслеђа човечанства” у Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства

57. У складу са чланом 31.1 Конвенције, Одбор ће аутоматски укључити у листу предвиђену чланом 16 Конвенције сва добра која су била проглашена за “Ремек-дела усменог и нематеријалног културног наслеђа човечанства” пре ступања на снагу Конвенције, а по усвајању, од стране Генералне скупштине, ових Оперативних смерница.
58. Ово укључивање примењује се на све државе које на својим територијама имају једно или неколико добара проглашених ремек-делима, без обзира да ли су потписнице Конвенције. Што се тиче држава које нису потписнице Конвенције а чија су проглашена ремек-дела укључена у Листу, оне ће уживати сва права и преузети све обавезе садржане у Конвенцији а у односу на само оне елементе који се налазе на њиховим територијама, под условом да на то пристану написмено, при чему се подразумева да се ова права и обавезе не могу примењивати независно једна од других.
59. Све државе које нису потписнице Конвенције а на својој територији имају елементе проглашене ремек-делима, генерални директор обавестиће о усвајању ових Оперативних смерница које захтевају да се ти елементи ставе у исту равн са елементима који ће бити уписивани убудуће, а у складу са чланом 16.2 Конвенције, и третирани по истом правном режиму за надзор, пребацивање са једне Листе на другу или повлачење, сходно модалитетима предвиђеним у овим Оперативним смерницама.
60. Уз горе наведена обавештавања, државе које нису потписнице Конвенције биће истовремено позиване од стране генералног директора Одбора да изразе, у року од годину дана, експлицитну писану сагласност о прихватању права и преузимању обавеза садржаних у Конвенцији, а у складу са модалитетима предвиђеним у горе наведеним параграфима 58 и 59.
61. Писано обавештење о овом прихватању од стране државе која није потписница Конвенције треба да буде упућено генералном директору поступајућем у својству депозитара Конвенције, и представља подвргавање елемената проглашеним ремек-делима пуном правном режиму Конвенције.
62. У случају да држава која није потписница Конвенције одбије да у року од годину дана достави писану сагласност о прихватању права и преузимању обавеза по Конвенцији, а у односу на елементе који се налазе на њеној територији и уписани су у

Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства, Одбор стиче право да те елементе избрише са Листе.

63. У случају да држава која није потписница Конвенције не одговори на обавештење или не реагује на намеру изражену у истом, или у случају изостанка експлицитног израза сагласности у року од годину дана, нереаговање или изостанак одговора Одбор ће сматрати као одбијање које оправдава примену горе наведеног параграфа 62, осим ако је држава спречена да достави свој пристанак или одбијање услед околности које су изван њене контроле.
64. У случају да се елемент проглашен ремек-делом укљученим у Листу истовремено налази на и територији државе потписнице и на територији државе која није потписница Конвенције, сматраће се обухваћеним пуним правним режимом утврђеним у Конвенцији, а генерални директор ће држави која није потписница упутити позив да се изјасни о обавезама предвиђеним Конвенцијом. У недостатку експлицитног израза сагласности државе која није потписница Конвенције, Одбор има право да држави препоручи уздржавање од било каквих акција које могу да угрозе елемент проглашен ремек-делом.
65. Одбор ће Генералној скупштини поднети извештај о мерама које су у том смислу предузете, а у складу са модалитетима и формалностима предвиђеним овим Оперативним смерницама.

ПОГЛАВЉЕ II

ФОНД ЗА НЕМАТЕРИЈАЛНО КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ

II.1 Смернице за коришћење средстава Фонда

66. Средства Фонда, којим се управља као посебним рачуном у складу са чланом 1.1 финансијских прописа који се на њега односе, користе се у првом реду за доделу међународне помоћи описане у Поглављу V Конвенције.
67. Средства се могу користити и за:
- (а) попуну Резервног фонда наведеног у члану 6 финансијских прописа;
 - (б) подршку другим функцијама Одбора описаним у члану 7 Конвенције, укључујући оне које се односе на предлоге наведене у члану 18 Конвенције;
 - (в) трошкове учешћа на седницама Одбора за представнике држава чланица Одбора, али само за особе које су експерти за нематеријално културно наслеђе и, уколико буџет допушта, у зависности од случаја, за трошкове учешћа представника који

су експерти за нематеријално културно наслеђе из земаља у развоју које су потписнице Конвенције али не и чланице Одбора;

(г) трошкове саветодавних услуга које, на захтев Одбора, треба да пруже невладине и непрофитне организације, јавна или приватна правна и физичка лица;

(д) трошкове учешћа јавних или приватних правних и физичких лица, посебно чланова заједница и група које Одбор позива на своје састанке због саветовања о специфичним питањима.

II.2 Начини за увећавање средстава Фонда за нематеријално културно наслеђе

II.2.1 Донатори

68. Одбор поздравља доприносе Фонду за нематеријално културно наслеђе (“Фонд”) усмерене на јачање капацитета Одбора у вршењу његових функција.

69. Одбор поздравља такве доприносе од Уједињених Нација и њихових специјализованих агенција и програма, нарочито програма за развој при Уједињеним Нацијама, као и од других међународних организација. Одбор такође позива државе потписнице Конвенције, као и друге државе да достављају добровољне прилоге Фонду, а поздравља и прилоге од стране јавних и приватних правних и физичких лица.

70. Одбор подстиче оснивање националних, јавних и приватних фондација или асоцијација усмерених на промоцију циљева Конвенције и поздравља њихове прилоге Фонду.

71. Одбор позива државе потписнице Конвенције да обезбеде подршку кампањи за повећавање међународног фонда организованог у корист Фонда а под покровитељством УНЕСКО-а.

II.2.2 Услови

72. Прилози Фонду не могу се везивати ни за какве политичке, економске, или друге услове који нису у сагласности са циљевима Конвенције.

73. Фонд не може прихватити прилоге ентитета чије активности нису у сагласности са циљевима и принципима Конвенције, постојећим међународним инструментима у домену људских права, захтевима одрживог развоја или захтевима међусобног поштовања заједница, група и појединаца. У одређеним ситуацијама, Секретаријат може да донесе одлуку да поједине прилоге достави Одбору на разматрање.

74. Управљање добровољним прилозима Фонду за нематеријално културно наслеђе врши се у складу са финансијским прописима Фонда, смерницама за коришћење Фонда донесеним од стране Генералне скупштине и по Плановима за коришћење средстава Фонда које Одбор доноси на периодичној основи. Следеће одредбе нарочито се односе на добровољне прилоге Фонду:

(а) Донатори немају директног утицаја на одлуке Одбора о коришћењу средстава која су приложили Фонду;

(б) Донатору се не доставља никакав текстуални или финансијски извештај;

(в) Споразуми се постижу једном разменом писама између Секретаријата и донатора.

75. Добровољни прилози могу се дати коришћењем типског писма приложеног уз ове Оперативне смернице. Информације о процедурама које треба следити при давању добровољних прилога доступне су и на веб-ареси www.unesco.org/culture/ich или обраћањем на ich@unesco.org.

II.2.3 Бенефиције за донаторе

76. Секретаријат ће једном годишње обавештавати Одбор о добровољним прилозима достављеним Фонду. Одбор ће, уколико донатори то траже, обезбедити видљивост тих прилога. Добровољни прилози биће обзнањени и на вебсајту Конвенције.

77. Признање прилагачима биће исказано на следећи начин:

(а) Додатни добровољни прилози држава потписница: Секретаријат објављује, првенствено путем вебсајта Конвенције, ажуриран списак, абecedним редом, држава потписница које су дале додатне добровољне прилоге Фонду. Штампана верзија овог списка објављује се једном у две године, током седнице Генералне скупштине.

(б) Прилози других држава, Уједињених Нација и њихових специјализованих агенција и програма, других међународних организација и јавних тела: Секретаријат објављује, првенствено путем вебсајта Конвенције, ажуриран списак, абecedним редом, држава које нису потписнице, Уједињених Нација и њихових специјализованих агенција и програма, других међународних организација и јавних тела који су дали добровољне прилоге Фонду. Штампана верзија овог списка објављује се једном у две године, приликом седнице Генералне скупштине.

(в) Прилози приватних правних и физичких лица: Секретаријат објављује, првенствено путем вебсајта Конвенције, ажуриран списак приватних правних и физичких лица који су дали прилоге Фонду, опадајућим редом по висини износа њихових прилога. Штампана верзија овог списка објављује се једном у две године, током седнице Генералне скупштине. Током 24 месеца од депоновања својих прилога, приватни донатори могу да промовишу своју сарадњу са Одбором у свим врстама медија, укључујући брошуре и друге публикације.

Материјали морају пре објављивања бити прегледани и одобрени од стране Секретаријата, и не смеју експлицитно да рекламирају производе и услуге донатора.

78. Државе потписнице подстичу се на разматрање могућности признавања приватних донација Фонду као основа за бенефиције у оквиру фискалних механизма, као што су пореске олакшице или други видови инструмената државне политике утврђени националним законима, што мотивише такве добровољне прилоге.

ПОГЛАВЉЕ III

УЧЕШЋЕ У ПРИМЕНИ КОНВЕНЦИЈЕ

III.1 Учешће заједница, група, и, у релевантним случајевима, појединаца, као и експерата, стручних центара и истраживачких института

79. На основу члана 11(b) и у духу члана 15 Конвенције, Одбор позива државе потписнице да успоставе функционалну и комплементарну сарадњу између заједница, група, и, у релевантним случајевима, појединаца који креирају, одржавају и преносе нематеријално културно наслеђе, а такође и експерата, стручних центара и истраживачких института.
80. Државе потписнице подстичу се на оснивање саветодавног тела или механизма за координацију у циљу лакшег учешћа заједница, група, и, у релевантним случајевима, појединаца, као и експерата, стручних центара и истраживачких института, а нарочито у:
- (а) идентификацији и дефинисању различитих елемената нематеријалног културног наслеђа присутног на њиховим територијама;
 - (б) изради инвентара;
 - (в) разради и примени програма, пројеката и активности;
 - (г) припреми досијеа за номинацију за упис на Листе, у складу са релевантним параграфима Поглавља I ових Оперативних смерница;
 - (д) брисању елемента нематеријалног културног наслеђа са Листе или његовом пребацивању на другу листу, као што је дефинисано у параграфима 38-40 ових Оперативних смерница.
81. Државе потписнице треба да предузму неопходне мере за упознавање заједница, група, и, у релевантним случајевима, појединаца, са значајем и вредношћу њиховог нематеријалног културног наслеђа, као и са значајем и вредношћу Конвенције, како би носиоци тог наслеђа могли у потпуности да користе овај стандардни инструмент.
82. У складу са одредбама чланова 11-15 Конвенције, државе потписнице предузеће одговарајуће мере како би обезбедиле јачање капацитета заједница, група, и, у релевантним случајевима, појединаца.

83. Државе потписнице позивају се да установе и редовно ажурирају, на начин прилагођен њиховој ситуацији, регистар експерата, стручних центара, истраживачких института и регионалних центара активних у доменима који су покривени Конвенцијом а који могу да предузимају истраживања наведена у члану 13(с) Конвенције.
84. У приватна и јавна тела наведена у параграфу 89 ових Оперативних смерница, Одбор може укључити експерте, стручне центре и истраживачке институте, као и регионалне центре активне у доменима покривеним Конвенцијом, а у циљу саветовања о посебним темама.
85. Државе потписнице треба да настоје да олакшају заједницама, групама, и, у релевантним случајевима, појединцима, приступ резултатима реализованих истраживања, као и да подстичу поштовање према праксама које се односе на приступ посебним аспектима нематеријалног културног наслеђа у складу са чланом 13(d) Конвенције.
86. Државе потписнице позивају се да заједнички развијају, на подрегионалном и регионалном нивоу, мреже заједница, експерата, стручних центара и истраживачких института у циљу развијања здружених и интердисциплинарних приступа, нарочито у вези са елементима нематеријалног културног наслеђа који су њихово заједничко добро.
87. Државе потписнице које поседују документацију о елементу нематеријалног културног наслеђа који се налази на територији друге државе потписнице позивају се да исту деле са том државом, како би предметне информације биле доступне заинтересованим заједницама, групама, и, у релевантним случајевима, појединцима, као и експертима, стручним центрима и истраживачким институтима.
88. Државе потписнице се подстичу на учешће у активностима које се односе на регионалну сарадњу, укључујући и оне које организују центри за нематеријално културно наслеђе у оквиру друге категорије који јесу или ће бити основани под покровитељством УНЕСКО-а, како би биле оспособљене за најефикаснију могућу сарадњу, а у духу члана 19 Конвенције, и уз учешће заједница, група, и, у релевантним случајевима, појединаца, као и експерата, стручних центара и истраживачких института.
89. У границама расположивих средстава, Одбор може позивати било које јавно или приватно тело (укључујући стручне центре и истраживачке институте) као и физичка лица са признатим компетенцијама у области нематеријалног културног наслеђа (укључујући заједнице, групе, и друге експерте) да учествују на састанцима Одбора у циљу одржавања интерактивног дијалога и саветовања о посебним питањима, а у складу са чланом 8.4 Конвенције.

III.2 Невладине организације и Конвенција

III.2.1 Учешће невладиних организација на националном нивоу

90. У складу са чланом 11(b) Конвенције, државе потписнице треба да укључе релевантне невладине организације у примену Конвенције, *inter alia*, у идентификацију и дефинисање нематеријалног културног наслеђа и друге одговарајуће мере заштите, у сарадњи и координацији са другим учесницима укљученим у примену Конвенције.

III.2.2 Учешће акредитованих невладиних организација

Критеријуми за акредитацију невладиних организација

91. Невладине организације треба да:

- (а) имају доказану компетентност, стручност и искуство у заштити (као што је утврђено у члану 2.3 Конвенције) нематеријалног културног наслеђа које, *inter alia*, потпада под један или више специфичних домена;
- (б) имају одговарајући локални, национални, регионални или међународни карактер;
- (в) имају циљеве који су у складу са духом Конвенције и, по могућству, статуте или пратећа акта која су усаглашена са тим циљевима;
- (г) сарађују у духу међусобног поштовања са заједницама, групама, и, у релевантним случајевима, појединцима који стварају, практикују и преносе нематеријално културно наслеђе;
- (д) располажу оперативним капацитетима, укључујући:
 - (I) стално активно чланство, које чини заједницу повезану жељом за постизањем циљева због којих је иста и формирана;
 - (II) установљено седиште и признат правни субјективитет усаглашен са домаћим законодавством;
 - (III) да су постојале и реализовале одговарајуће активности у трајању од најмање четири године у тренутку разматрања за акредитацију.

Модалитети и провера акредитације

92. Одбор захтева од Секретаријата пријем захтева невладиних организација и подношење препорука у вези са њиховом акредитацијом и одржавањем, односно раскидом односа са истима.

93. Одбор подноси препоруке Генералној скупштини на одлучивање, у складу са чланом 9 Конвенције. Приликом пријема и обраде ових захтева, Одбор ће нарочиту пажњу обратити на принцип подједнаке географске заступљености на основу информација које доставља Секретаријат. Акредитоване невладине организације треба да поштују релевантне домаће и међународне правне и етичке стандарде.

94. Одбор преиспитује допринос и учинак саветодавне организације и свој однос са истом на сваке четири године по акредитацији, узимајући у обзир визуру дате невладине организације.
95. О раскиду односа, уколико то Одбор налази за потребно, одлучује се у моменту горе наведеног преиспитивања. Уколико то околности налажу, односи са датом организацијом могу бити суспендовани до доношења одлуке о раскиду односа.

Саветодавне функције

96. Акредитоване невладине организације које, у складу са чланом 9.1 Конвенције, имају саветодавне функције за потребе Одбора, могу бити позване од стране истог да их врше, *inter alia*, уз достављање извештаја о разматрању који Одбору служи као референтни материјал у оцењивању:
- (а) досијеа за номинацију за Листу нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите;
 - (б) програма, пројеката и активности наведених у члану 18 Конвенције;
 - (в) захтева за међународну подршку;
 - (г) ефеката планова за заштиту елемената уписаних у Листу нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите.

Процедура за акредитацију

97. Невладине организација која захтева акредитацију за рад у својству саветодавца Одбора треба Секретаријату да достави следеће податке:
- (а) опис организације, укључујући њен пуни назив;
 - (б) главне циљеве;
 - (в) пуну адресу;
 - (г) датум оснивања или оквирно трајање њеног постојања;
 - (д) назив државе или држава у којој / којима је активна;
 - (ђ) документацију која показује да поседује оперативне капацитете, укључујући и доказ о:
 - (I) сталном активном чланству, које сачињава заједницу повезану жељом за остваривањем циљева због којих је иста формирана;
 - (II) установљеном седишту и признатом правном субјективитету усаглашеном са домаћим законодавством;
 - (III) постојању и реализовању одговарајућих активности у трајању од најмање четири године до тренутка разматрања за акредитацију;
 - (е) о активностима у области заштите нематеријалног културног наслеђа;

(ж) опис искустава у сарадњи са заједницама, групама и извођачима нематеријалног културног наслеђа.

98. Захтеви за акредитацију треба да се припреме коришћењем обрасца ICH-09 (доступан на веб адреси www.unesco.org/culture/ich или на захтев код Секретаријата) и треба да садрже све тражене податке и само те податке. Захтеви морају бити запримљени у Секретаријату најмање четири месеца пре редовне седнице Одбора.
99. Секретаријат региструје предлоге и редовно ажурира списак невладиних организација акредитованих за сарадњу са Одбором.

ПОГЛАВЉЕ IV

ПОДИЗАЊЕ СВЕСТИ О НЕМАТЕРИЈАЛНОМ КУЛТУРНОМ НАСЛЕЂУ И УПОТРЕБА ЗАШТИТНОГ ЗНАКА КОНВЕНЦИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ НЕМАТЕРИЈАЛНОГ КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА

IV.1 Подизање свести о нематеријалном културном наслеђу

IV.1.1 Опште одредбе

100. Имајући у виду ефикасну примену Конвенције, државе потписнице треба да настоје да на све одговарајуће начине обезбеде респектабилан однос према нематеријалном културном наслеђу код заједница, група и појединаца, као и да на локалном, националном и међународном нивоу подижу свест о значају нематеријалног културног наслеђа, обезбеђујући и међусобно уважавање истих.
101. У подизању свести о значају посебних елемената нематеријалног културног наслеђа, сви учесници позивају се да обрате пажњу на следеће принципе:
- (а) нематеријално културно наслеђе одговара дефиницији из члана 2.1 Конвенције;
 - (б) заједнице, групе, и, у релевантним случајевима, појединци дали су слободну, претходну и информисану сагласност за подизање свести о њиховом нематеријалном културном наслеђу, а обезбеђена је и њихово најшире могуће учешће у активностима подизања те свести;
 - (в) активности у вези са подизањем свести у потпуности поштују уобичајена правила о приступу специфичним аспектима овог наслеђа, нарочито аспеката тајности и светости;
 - (г) заједнице, групе, и, у релевантним случајевима, појединци, треба да имају корист од активности предузетих у сврху подизања свести о њиховом нематеријалном културном наслеђу.
102. Сви учесници се позивају да обрате нарочиту пажњу да активности на подизању свести не:
- (а) наруше контекст и суштину манифестација и израза нематеријалног културног наслеђа;

(б) обележе заједнице, групе или појединце који су носиоци нематеријалног културног наслеђа као чиниоце који не учествују у савременом животу, или на било који начин наруше њихов углед;

(в) допринесу оправдавању било ког вида политички, социјално, религиозно, језички или полно засноване дискриминације;

(г) подстакну злоупотребу или неадекватну примену знања и вештина заједница, група или појединаца;

(д) воде ка претераној комерцијализацији или неодговарајућем облику туризма који могу да угрозе нематеријално културно наслеђе.

IV.1.2 Локални и национални ниво

103. Државе потписнице се подстичу да развијају и усвајају етичке кодексе базиране на одредбама Конвенције и ових Оперативних смерница, а у циљу обезбеђивања одговарајућих начина за подизање свести о нематеријалном културном наслеђу које се налази на њиховим територијама.

104. Државе потписнице треба да настоје да обезбеде, нарочито кроз примену права интелектуалне својине, права приватности и других одговарајућих облика правне заштите, пуну заштиту права заједница, група и појединаца који стварају, носе и преносе нематеријално културно наслеђе, приликом њиховог учешћа у активностима усмереним ка подизању свести о наслеђу и ангажовања у комерцијалним активностима.

105. Државе потписнице треба да настоје, на све одговарајуће начине, да информишу јавност о значају нематеријалног културног наслеђа и опасностима које му прете, као и о активностима спроведеним у циљу примене Конвенције. У том смислу, државе потписнице позивају се да:

(а) подрже медијске кампање и емитовање нематеријалног културног наслеђа у свим медијским формама;

(б) подрже организовања симпозијума, радионица, форума и семинара о нематеријалном културном наслеђу, као и изложби, фестивала, дана нематеријалног културног наслеђа и такмичења;

(в) подрже монографска и теренска истраживања, те да шире информације о томе;

(г) промовишу програмске политике јавног признавања носилаца и извођача нематеријалног културног наслеђа;

(д) промовишу и подрже оснивање удружења у оквиру заједница и подстакну размену информација међу њима;

(ђ) развију програмске политике усмерене на признавање доприноса манифестација нематеријалног културног наслеђа које се налази на њиховим територијама културној разноликости и богатству држава потписница;

(е) подрже развој и примену локалних политика усмерених ка промовисању свести о нематеријалном културном наслеђу.

106. Државе потписнице нарочито треба да се залажу за усвајање мера којима се подржава промовисање и ширење програма, пројеката и активности које је Одбор изабрао у складу са чланом 18 Конвенције као оне који најбоље одражавају принципе и циљеве Конвенције.

Формалне и неформалне мере едукације

107. Државе потписнице треба да се залажу да на све прихватљиве начине обезбеде признавање, поштовање и унапређење нематеријалног културног наслеђа кроз едукативне и информативне програме, као и активности усмерене ка јачању капацитета и неформалних начина преношења знања (члан 14(а) Конвенције). Државе потписнице се нарочито подстичу да примене мере и политике усмерене на:

(а) промовисање улоге нематеријалног културног наслеђа као инструмента за интеграцију и интеркултурни дијалог, и промовисање вишејезичне едукације која укључује дијалекте;

(б) подучавање о нематеријалном културном наслеђу у школским програмима прилагођеним локалним специфичностима, и развијање одговарајућих образовних материјала као што су књиге, CD, видео, документарни филмови, приручници или брошуре;

(в) развијање капацитета наставника за поучавање о нематеријалном културном наслеђу, и развијање водича и приручника за ту сврху;

(г) укључивање родитеља и родитељских удружења у избор тема и модула учења о нематеријалном културном наслеђу у школама;

(д) укључивање извођача и носилаца у развој образовних програма и позивање истих да представе своје културно наслеђе у школама и образовним установама;

(е) укључивање омладине у сакупљање и ширење информација о нематеријалном културном наслеђу њихових заједница;

- (ђ) признавање вредности неформалног преношења знања и вештина садржаних у нематеријалном културном наслеђу;
- (е) давање предности непосредном доживљају нематеријалног културног наслеђа кроз практичан рад употребом образовне методологије која подразумева непосредно учествовање, али и кроз форму игре, учења код куће и шегртовања;
- (ж) развој активности као што су летње школе, отворени дани, посете, фото и видео конкурси, итинерери културног наслеђа, или школске екскурзије у природне просторе и меморијалне целине чије је постојање неопходно за изражавање нематеријалног културног наслеђа;
- (з) пуну употребу, где је то релевантно, информационих и комуникационих технологија;
- (и) поучавање о нематеријалном културном наслеђу на универзитетима и подстицање развоја интердисциплинарних научних, техничких и уметничких студија, као и истраживачких методологија;
- (ј) обезбеђивање смерница за професионалну оријентацију омладине информисањем о значају нематеријалног културног наслеђа за лични и професионални развој;
- (к) обучавање заједница, група и појединаца за покретање малих предузећа у области нематеријалног културног наслеђа.

Центри и удружења заједница, музеји, архиви и други слични ентитети

108. Центри и удружења заједница, које оснивају и воде саме заједнице, могу имати кључну улогу у подржавању преношења нематеријалног културног наслеђа и информисању шире јавности о значају тог наслеђа за постојање ових заједница. Како би што потпуније допринели подизању свести о нематеријалном културном наслеђу и значају истог, они се подстичу да:
 - (а) служе заједницама као културни простор у ком се њихово нематеријално културно наслеђе чува на неформалне начине;
 - (б) служе као места за преношење традиционалних знања и вештина и на тај начин доприносе дијалогу између генерација;
 - (в) служе као информативни центри нематеријалног културног наслеђа заједнице.
109. Истраживачки институти, стручни центри, музеји, архиви, библиотеке, документациони центри и слични ентитети играју важну улогу у прикупљању, документовању, архивирању и очувању података о нематеријалном културном наслеђу, као и у обезбеђивању информација и подизању свести о значају истог. У циљу јачања

њихових улога у подизању свести о нематеријалном културном наслеђу, ови ентитети се подстичу да:

- (а) укључе извођаче и носиоце нематеријалног културног наслеђа у организовање изложби, предавања, семинара, дебата и обука о њиховом наслеђу;
- (б) уведу и развијају приступе који подразумевају непосредно учествовање у представљању нематеријалног културног наслеђа као живог наслеђа које се стално развија;
- (в) буду фокусирани на континуирано обнављање и преношење знања и вештина неопходних за заштиту нематеријалног културног наслеђа, пре него на објекте у вези с истим;
- (г) употребљавају, где је то релевантно, информационе и комуникационе технологије за информисање о значењу и вредности нематеријалног културног наслеђа;
- (д) укључе извођаче и носиоце у управљање, успостављајући „учесничке“ системе за локални развој.

Комуникација и медији

- 110. Медији могу да на ефикасан начин допринесу подизању свести о значају нематеријалног културног наслеђа.
- 111. Медији се подстичу да дају допринос подизању свести о значају нематеријалног културног наслеђа као начина за јачање друштвене кохезије, одрживог развоја и превенције сукоба, уместо да се усредсређују само на његове естетске и забавне аспекте.
- 112. Медији се подстичу да дају допринос подизању свести код шире јавности о разноврсности манифестација и израза нематеријалног културног наслеђа, нарочито кроз производњу специјализованих програма и садржаја намењених различитим циљним групама.
- 113. Аудиовизуелни медији се подстичу да креирају квалитетне телевизијске и радио програме, као и документарне емисије, у циљу ширења присутности нематеријалног културног наслеђа и његове улоге у савременом друштву. Локалне телевизијске мреже и радио станице заједница могу имати важну улогу у ширењу знања о локалним дијалектима и култури, као и у ширењу информација о добрим праксама заштите истих.

114. Медији се подстичу да дају допринос размени информација унутар заједница коришћењем постојећих мрежа у циљу пружања подршке њиховим напорима у домену заштите, или организовањем дискусионих форума на локалном и националном нивоу.
115. Институције из области информационих технологија подстичу се да поспеше размену информација и јачају неформалне начине преношења нематеријалног културног наслеђа, нарочито развијањем интерактивних програма и игара намењених младима.

Комерцијалне активности везане за нематеријално наслеђе

116. Комерцијалне активности које могу да се развију из одређених облика нематеријалног културног наслеђа, и трговина културним добрима и услугама везаним за нематеријално културно наслеђе могу подићи свест о значају тог наслеђа и послужити као извор прихода његових извођача. Оне могу да допринесу побољшању животног стандарда заједница које су носиоци и извођачи наслеђа, да оснаже локалну привреду и дају допринос друштвеној кохезији. Ове активности и трговина не смеју, међутим, да угрозе опстанак нематеријалног културног наслеђа, и треба предузети све расположиве мере како би дате заједнице остале примарни корисници. Посебну пажњу ваља обратити на начин којим такве активности могу да делују на природу и опстанак нематеријалног културног наслеђа, нарочито нематеријалног културног наслеђа које се манифестује у домену ритуала, друштвених пракси и знања о природи и космосу.
117. Посебну пажњу треба обратити на то да се избегне комерцијална злоупотреба и да се туризмом управља на одржив начин, те да се знађе одговарајућа равнотежа између интереса комерцијале, јавне управе и културних извођача, као и да се спречи могућност да комерцијална употреба деформише значење и сврху које нематеријално културно наслеђе има за заједницу.

IV.1.3 Међународни ниво

118. Одбор једном годишње ажурира и објављује Листу нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите, Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства, и регистар програма, пројеката и активности које најбоље одражавају принципе и циљеве Конвенције. У циљу обезбеђивања шире присутности нематеријалног културног наслеђа и свести о његовом значају на локалном, националном и међународном нивоу, Одбор подстиче и подржава најширу могућу дисеминацију Листи путем формалних и неформалних начина, а нарочито преко:
 - (а) школа, укључујући оне које припадају УНЕСКО-овој мрежи школских асоцијација;

(б) центара заједница, музеја, архива, библиотека и сличних ентитета;

(в) универзитета, стручних центара и истраживачких института;

(г) свих врста медија, укључујући вебсајт УНЕСКО-а.

119. Одбор подстиче производњу аудиовизуелних и дигиталних материјала, као и публикација и других промотивних материјала као што су мапе, маркице, плакати и налепнице о нематеријалном културном наслеђу, укључујући елементе уписане у Листе.

120. При публикавању и дисеминацији информација о елементима уписаним у Листе, треба обратити пажњу на то да се елементи представљају у њиховом контексту и да се фокусира вредност и значење које они за дату заједницу имају, а не само њихова естетска и забавна димензија.

121. Одбор ће примену програма, пројеката и активности, за које сматра да најбоље одражавају принципе и циљеве Конвенције, пропатити и ширењем најбољих пракси на све могуће начине, укључујући оне наведене у параграфу 118 ових Оперативних смерница.

122. У сврху најпотпунијег могућег ширења присутности и подизања свести о нематеријалном културном наслеђу, може се користити и заштитни знак Конвенције, а у складу са принципима и прописима утврђеним за ту намену, као што је изложено у параграфима 126–150 ових Оперативних смерница.

123. Са циљем да помогне Одбору у подизању свести о нематеријалном културном наслеђу, УНЕСКО-ов Секретаријат ће:

(а) функционисати као информациони центар за прикупљање, размену и дисеминацију података о нематеријалном културном наслеђу, нарочито кроз одржавање и ажурирање база података, информационог система и вебсајта;

(б) олакшати размену информација између заједница и група, цивилног друштва, невладиних организација, стручних центара, истраживачких института и других ентитета који се професионално баве нематеријалним културним наслеђем или се за њега интересују;

(в) припремити материјале за обуку и информисање намењене различитој публици у циљу подршке активностима везаним за заштиту и подизање свести; ови материјали треба да се лако репродукују и преводе на различите језике;

(г) организовати радионице, семинарима и међународне конференције у њима учествовати у циљу ширења информација о Конвенцији;

(д) координирати напоре у подизању свести о значају нематеријалног културног наслеђа са секретаријатима других УНЕСКО-ових нормативних инструмената и програма, као и са другим агенцијама и програмима Уједињених Нација и осталих међувладиних организација;

(ђ) промовисати значај нематеријалног културног наслеђа у међународним прославама какве су Међународни дан матерњег језика или Светски дан културног диверзитета за дијалог и развој, и покретати међународне кампање усмерене на подизање свести о нематеријалном културном наслеђу и повећање добровољних прилога Фонду за нематеријално културно наслеђе;

(е) укључити обуку о нематеријалном културном наслеђу у УНЕСКО-ове системе студијских стипендија и стипендија за обуке.

IV.2 Употреба заштитног знака Конвенције за заштиту нематеријалног културног наслеђа

IV.2.1 Дефиниција

124. Заштитни знак или лого Конвенције, који се употребљава као њен службени печат, приказан је испод:

125. Заштитни знак Конвенције треба да прати логотип УНЕСКО-а; он не сме да се користи одвојено зато што је сваки од ових знакова одређен посебном групом правила и свака употреба мора бити одобрена у складу са сваком од те две групе правила.

IV.2.2 Правила која се односе на употребу УНЕСКО-овог логотипа и заштитног знака Конвенције

126. Одредбе ових Оперативних смерница односе се само на употребу заштитног знака Конвенције.

127. Употреба УНЕСКО-овог заштитног знака или логотипа који прати заштитни знак Конвенције одређена је Смерницама о употреби имена, акронима, логотипа и назива интернет домена УНЕСКО-а, усвојеним од стране Генералне конференције УНЕСКО-а.²
128. Употреба заштитног знака Конвенције, стога, мора бити одобрена по овим Оперативним смерницама (за део који чини заштитни знак Конвенције) и по Смерницама за употребу имена, акронима, логотипа и назива интернет домена УНЕСКО-а (за део који чини логотип УНЕСКО-а) у складу са процедурама предвиђеним у сваком од ових смерница.

IV.2.3 Право на употребу

129. Само статутарни органи Конвенције, то јест Генерална скупштина и Одбор, као и Секретаријат, имају право на употребу заштитног знака Конвенције без претходног одобрења које подлеже правилима изложеним у овим Оперативним смерницама.

IV.2.4 Одобравање употребе

130. Одобравање употребе заштитног знака Конвенције прерогатив је статутарних органа Конвенције, то јест Генералне скупштине и Одбора. У посебним случајевима одређеним у овим Оперативним смерницама, статутарни органи опуномоћују, делегирањем, генералног директора да одобри такву употребу другим телима. Овлашћење за одобравање употребе заштитног знака Конвенције не може се пренети на друга тела.
131. Генерална скупштина и Одбор одобравају употребу заштитног знака Конвенције резолуцијама и одлукама, нарочито у случају активности које спроводе званични партнеру, глобалних или регионалних награда и посебних дешавања у државама потписницама. Генерална скупштина и Одбор могу да овласте УНЕСКО-ове националне комисије, или друга одговарајућа тела, на захтев заинтересоване државе потписнице, за употребу заштитног знака и решавање по питањима која се тичу употребе заштитног знака на националном нивоу.
132. Статутарни органи Конвенције стараће се да њихове резолуције и одлуке одреде услове коришћења знака, а у складу са овим Оперативним смерницама.

² Најновија верзија Директива о употреби имена, акронима, логотипа и назива интернет домена УНЕСКО-а налази се у анексу Резолуције 86 34.седнице Генералне конференције (34С/Резолуција 86) или на веб адреси <http://unesdoc.unesco.org/images/0015/001560/156046e.pdf>

133. Генерални директор је овлашћен да обобрава употребу заштитног знака Конвенције у вези са покровитељством, уговорним аранжманима и партнерствима, као и у посебним промотивним акцијама.
134. Свака одлука којом се одобрава употреба заштитног знака Конвенције мора бити заснована на следећим критеријумима: (i) релевантност заинтересоване организације за сврху и циљеве Конвенције и (ii) усаглашеност са принципима Конвенције.
135. Статутарни органи могу затражити да им генерални директор достави поједине случајеве у којима је издато одобрење на увид и/или да им подноси повремене или редовне извештаје о посебним случајевима употребе и/или издавања одобрења, нарочито у вези са покровитељством, партнерствима и комерцијалном употребом.
136. Генерални директор може да одлучи да поједине случајеве везане за одобравање употребе знака достави на разматрање статутарним органима Конвенције.

IV.2.5 Критеријуми и услови за употребу заштитног знака у сврху покровитељства

137. Употреба заштитног знака у покровитељске сврхе може се одобрити за разне врсте активности, као што су перформанси, кинематографски радови и друге аудиовизуелне продукције, публикације, конгреси, скупови и конференције, доделе награда, и други национални или међународни догађаји, као и за радове који отеловљују нематеријално културно наслеђе.
138. Процедуре за захтеве о употреби заштитног знака Конвенције у покровитељске сврхе одредиће Секретаријат, а у складу са следећим критеријумима и условима:
 - (а) Критеријуми:
 - (I) Утицај: употреба се може одобрити изузетним активностима за које се сматра да би могле имати реалног утицаја на заштиту нематеријалног културног наслеђа и на значајно поспешивање видљивости Конвенције.
 - (II) Поузданост: треба прибавити одговарајућа уверења о носиоцима (професионално искуство и репутација, референце и препоруке, правне и финансијске гаранције) и активностима (политичка, правна, финансијска и техничка изводљивост).
 - (б) Услови:

- (I) Дозволу за употребу заштитног знака Конвенције у покровитељске сврхе треба затражити од Секретаријата најмање три месеца пре првог дана периода намераване употребе; употребу заштитног знака Конвенције у покровитељске сврхе одобрава, у писаној форми, искључиво генерални директор.
- (II) У случајевима националних активности, одлука о одобравању употребе заштитног знака Конвенције у покровитељске сврхе доноси се на основу обавезних консултација са државом потписницом на чијој се територији активност одржава.
- (III) Конвенцији треба обезбедити одговарајући степен видљивости, нарочито кроз употребу заштитног знака.
- (IV) Употреба заштитног знака Конвенције у покровитељске сврхе може да се одобри индивидуалним активностима или активностима које се редовно одржавају. У потоњем случају, трајање мора бити одређено а одобрење се мора периодично обнављати.

139. Заједнице, групе, и, у релевантним случајевима, појединци, позивају се на употребу заштитног знака Конвенције у својим активностима и специјалним догађајима посвећеним заштити и промоцији њиховог културног наслеђа уписаног у Листу нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите или Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства, а под условима одређеним у овим Оперативним смерницама.

IV.2.6 Комерцијална употреба и уговорни аранжмани

140. Сваки уговорни аранжман између Секретаријата и спољних организација који укључује комерцијалну употребу заштитног знака Конвенције од стране тих организација (на пример, у оквиру партнерстава са приватним сектором или цивилним друштвом, у суиздавачким или копродукцијским споразумима, или уговорима са професионалцима и појединцима који подржавају Конвенцију) мора да садржи клаузулу по којој је за сваку употребу заштитног знака обавезан претходни захтев и одобрење у писаној форми.
141. Одобрења дата по таквим уговорним аранжманима морају бити ограничена на контекст планираних активности.

142. Продаја роба и услуга које носе заштитни знак Конвенције углавном због профита сматра се „комерцијалном употребом“ у смислу ових Оперативних смерница. Свака комерцијална употреба заштитног знака Конвенције мора бити изричито одобрена од стране генералног директора, а по датом уговорном аранжману. Уколико је комерцијална употреба заштитног знака директно повезана са одређеним елементом уписаним у Литсу, генерални директор може да је одобри након консултација са државом потписницом / државама потписницама на које се односи.
143. У случајевима када је се од акције очекује профит, наведен у претходном параграфу, генерални директор треба да се побрине да Фонду за нематеријално културно наслеђе припадне сразмеран део добити и треба да закључи уговор о пројекту, укључујући споразуме о обезбеђењу прихода Фонду. Овим прилозима Фонду управљаће се у складу са финансијским прописима Фонда за нематеријално културно наслеђе.

IV.2.7 Графички стандарди

144. Заштитни знак Конвенције треба да се репродукује у складу са прецизним графичким стандардима одређеним од стране Секретаријата и објављеним на вебсајту Конвенције, и не сме бити измењен.

IV.2.8 Заштита

145. Имајући у виду да је заштитни знак Конвенције објављен и прихваћен од стране држава чланица Париске Уније чланом 6 Париске конвенције о заштити индустријске својине, усвојеној 1883. и ревидираној у Стокхолму 1967, УНЕСКО се обратио домаћим системима држава чланица Париске конвенције са захтевом да спрече употребу заштитног знака Конвенције у случајевима где таква употреба лажно сугерише везу са УНЕСКО-ом, Конвенцијом, или у случају било које друге злоупотребе.
146. Државе потписнице се позивају да доставе Секретаријату називе и адресе установа које су овлашћене за управљање употребом заштитног знака.
147. Апликанти за употребу заштитног знака на националном нивоу упућују се на надлежне националне установе. Секретаријат ће обавештавати надлежне националне установе о случајевима ауторизације.
148. У посебним случајевима, статутарни органи Конвенције могу да затраже од генералног директора да надгледа употребу заштитног знака Конвенције, и да покрене процедуре против злоупотребе, ако до ње дође.

149. Генерални директор је одговоран за покретање поступка у случајевима неовлашћене употребе заштитног знака Конвенције на међународном нивоу. На националном нивоу за то задужене надлежне националне установе.
150. Секретаријат и државе потписнице треба тесно да сарађују с циљем спречавања сваке неовлашћене употребе заштитног знака Конвенције на националном нивоу, у сарадњи са надлежним националним органима и у складу са овим Оперативним смерницама.

ПОГЛАВЉЕ V

ИЗВЕШТАВАЊЕ ОДБОРА

V.1 Извештаји држава потписница о примени Конвенције

151. Свака држава потписница Конвенције периодично подноси Одбору извештаје о законима, прописима и другим мерама предузетим у циљу примене Конвенције.
152. Држава потписница подноси периодични извештај Одбору, а на бази општих смерница и у поједностављеној форми припремљеној од стране Секретаријата и усвојеној од стране Одбора, до 15. децембра шесте године рачунајући од године у којој је депоновала своје инструменте за ратификацију, прихватање или одобравање, и на сваких шест месеци убудуће.
153. Држава потписница извештава о мерама предузетим у примени Конвенције на националном нивоу, укључујући:
- (а) израду инвентара нематеријалног културног наслеђа које се налази на њеној територији, као што је наведено у члановима 11 и 12 Конвенције;
 - (б) друге мере за заштиту наведене у члановима 11 и 13 Конвенције, укључујући:
 - (I) промовисање улоге нематеријалног културног наслеђа у друштву и интегрисање заштите истог у планиране програме;
 - (II) подстицање научних, техничких и уметничких студија у вези са ефикасном заштитом;
 - (III) омогућавање, у највећем могућем степену, приступа информацијама које се односе на нематеријално културно наслеђе уз истовремено поштовање обичајних пракси у приступу специфичним аспектима истог.

154. Држава потписница извештава о мерама предузетим на националном нивоу у циљу јачања институционалних капацитета за заштиту нематеријалног културног наслеђа, као што је наведено у члану 13 Конвенције, укључујући:
- (а) дефинисање или успостава једног или више компетентних тела за заштиту нематеријалног културног наслеђа;
 - (б) подстицање институција за обуку у управљању нематеријалним културним наслеђем и преношењем истог;
 - (в) оснивање институција за документарну обраду нематеријалног културног наслеђа и омогућавање приступа истим до највећег могућег степена.
155. Држава потписница извештава о мерама предузетим на националном нивоу у циљу обезбеђивања ширег признавања, поштовања и унапређивања нематеријалног културног наслеђа, нарочито оних наведених у члану 14 Конвенције:
- (а) образовни, информативни и програми за подизање свести;
 - (б) образовни и програми обуке у оквирима заједница и група;
 - (в) активности усмерене на јачање капацитета за заштиту нематеријалног културног наслеђа;
 - (г) неформални начини преношења знања;
 - (д) едукација о заштити природних простора и меморијалних целина.
156. Држава потписница извештава о мерама предузетим на билатералном, подрегионалном, регионалном и међународном нивоу за примену Конвенције, укључујући мере међународне сарадње као што су размена информација и искустава, и друге заједничке иницијативе, као што је наведено у члану 19 Конвенције.
157. Држава потписница подноси извештај о тренутном статусу свих елемената нематеријалног културног наслеђа на њеној територији који су уписани у Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства. Држава потписница настојаће да обезбеди најшире могуће учешће заједница, група и, у релевантним случајевима, појединаца, током процеса припреме ових извештаја који треба да обраде, за сваки елемент понаособ:
- (а) друштвене и културне функције елемента;
 - (б) процену његове одрживости и актуелне ризике по исту, уколико их има;

(в) допринос елемента циљевима Листе;

(г) напоре у промоцији и јачању елемента, нарочито примену свих мера које би могле да буду неопходне као последица његовог уписа;

(д) учешће заједница, група и појединаца у заштити елемента и њихова посвећеност његовој даљњој заштити.

158. Држава потписница извештава о институционалном контексту елемента уписаног у Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства, укључујући:

(а) компетентна тела укључена у третман и/или заштиту;

(б) организације заједница или група које се баве елементом и његовом заштитом.

159. Државе потписнице треба благовремено да одговоре на специфичне захтеве које им упути Одбор због додатних информација, уколико су неопходне, а између рокова постављених и параграфу 152.

V.2 Извештаји држава потписница о елементима уписаним у Листу нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите

160. Свака држава потписница дужна је да на захтев Одбора достави извештаје о статусу елемената нематеријалног културног наслеђа који се налазе на њеној територији а уписани су у Листу нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите или, у случајевима изузетне хитности, након консултација са Одбором. Држава потписница треба да настоји на укључивању што је шире могуће заједница, група, и, у релевантним случајевима, појединаца, током процеса припреме тих извештаја.

161. Ови извештаји треба да се поднесу Одбору, на бази општих смерница и у поједностављеној форми припремљеној од стране Секретаријата и усвојеној од стране Одбора, до 15. децембра четврте године рачунајући од године у којој је елемент уписан, и сваке четири године убудуће. У тренутку уписа Одбор може, ос случаја до случаја, да успостави посебне рокове за извештавање који добијају примат над редовним четворогодишњим циклусима.

162. Држава потписница извештава о тренутном статусу елемента, укључујући:

(а) његове друштвене и културне функције;

(б) процену његове одрживости и актуелне ризике који му прете;

(в) ефекат напора за заштиту елемента, нарочито примене плана заштите који је поднесен у тренутку номинације;

(г) учешће заједница, група и појединаца у заштити елемента и њихову континуирану посвећеност даљој заштити.

163. Држава потписница извештава о институционалном контексту заштите елемента уписаног у Листу, укључујући:

(а) компетента тела укључена у заштиту;

(б) организације заједница или група које се баве елементом и његовом заштитом.

164. Државе потписнице дужне су да на посебне захтеве Одбора за достављање додатних информација благовремено одговоре, уколико је неопходно између рокова постављених у параграфу 161.

V.3 Пријем и обрада извештаја

165. По пријему извештаја држава потписница, Секретаријат их региструје и потврђује пријем истих. Уколико је извештај непотпун, држава потписница биће упућена како да га допуни.

166. Секретаријат, пре сваке редовне седнице, доставља Одбору преглед свих заprimљених извештаја. Преглед и извештаји доступни су на увид и државама потписницама.

167. Након седнице на којој се разматрају од стране Одбора, извештаји су доступни и јавности на увид, осим ако у изузетним случајевима Одбор не одреди друкчије.

V.4 Извештаји држава које нису потписнице Конвенције о елементима уписаним у Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства

168. Параграфи 157-159 и 165-167 ових Оперативних смерница у потпуности се односе на државе које нису потписнице Конвенције а имају на својим територијама добра проглашена ремек-делима уписана у Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства, а које су сагласне да прихвате права и обавеза које се на то односе.

169. Ове извештаје државе које нису потписнице Конвенције треба да поднесу Одбору, у прописаној форми, до 15. децембра 2014, и сваких шест година убудуће.